

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň Mgr. Andrey Veselé a Mgr. Jany Jurečkové ve věci

žalobce

Okrašlovací spolek čelákovický, IČO 02206820
sídlem náměstí 5. května 2055, 250 88 Čelákovice

proti
žalovanému

Ministerstvo životního prostředí
sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 8. 2024, č. j. MZP/2024/250/1986

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva životního prostředí ze dne 30. 8. 2024, č. j. MZP/2024/250/1986 a rozhodnutí České inspekce životního prostředí č. j. ČIŽP/48/2024/2261 ze dne 15. 4. 2024 se zrušují a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci rozsudku k rukám žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Rozhodnutím Ministerstva životního prostředí ze dne 30. 8. 2024, č. j. MZP/2024/250/1986 (dále jen „napadené rozhodnutí“) bylo zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí (dále jen „ČIŽP“) č. j. ČIŽP/48/2024/2261 ze dne 15. 4. 2024, kterým bylo rozhodnuto o zamítnutí návrhu na uložení a provedení preventivních a nápravných opatření správním orgánem dle zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, ve věci odstranění případných následků případné ekologické újmy v k.ú. Velké Vrbno v rámci lyžařského areálu Paprsek v souvislosti se stavbou malé vodní nádrže Velké Vrbno (dále jen „rozhodnutí ČIŽP“).
2. Žalobcem požadované opatření mělo spočívat v odstranění ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů způsobené stavbou malé vodní nádrže na dymnivkách a s tím související újmě na jasoni dymnivkovém, a to výsadbou spojenou s výsevem dvou druhů dymnivek.

II.

Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

3. Žalobce prvně namítl absentující průzkum zaměřený na dymnivky. Žalobce a další osoby podávali od roku 2019 mnoho podnětů ke zmapování výskytu dymnivek ve Velkém Vrbnu. V napadené věci bylo řízení ČIŽP však zahájeno až 11. 5. 2021. Dle žalobce se ČIŽP nesnažila zmapovat výskyt dymnivek ani jasoně dymnivkového, jehož housenky jsou na dymnivkách životně závislé. ČIŽP přistoupila k zadání znaleckého posudku až na podzim 2021, a to až po urgenci žalobce. Sám žalobce musel připomínat výskyt jasoně dymnivkového a již v dubnu 2020 zlikvidované dymnivky v ploše nelegálního staveniště ve Velkém Vrbně. Během pokračování nelegální stavby došlo v červnu 2020 ke zničení zaevidovaných dymnivek, ve spise ale chybí informace, kolik jich bylo zničeno. Přitom bylo dle žalobce evidentní, že docházelo k ničení dymnivek již v roce 2019, když v roce 2020 byly dymnivky nalezeny na hraně odbagrované plochy a další byly nalezeny v drnech, co odpadly ze lžice bagru. Žalobce a jeho členové (konkrétně RNDr. M. M., Ph.D a RNDr. P. P., Ph.D.) mají vlastní data, a proto má žalobce zato, že *„jeho důkazní materiál dokáže usvědčit přinejmenším z nedbalosti některé osoby zúčastněné na šetřeních, ať již úřední osoby anebo jiné přírodovědce, kteří měli vypracovávat nějaké posudky pro stavebníky nebo ČIŽP.“* Dle žalobce je důležité, aby zjištěná důkazní situace byla náležitě projednána před soudem a mohlo tak být vyhodnoceno, proč se během 4-5 let nepodařilo prokázat ani pokles jasonů dymnivkových, ani rozsah dymnivek ve Velkém Vrbnu.
4. Žalobce dále namítá, že ČIŽP přizváním znalce pouze celou věc prodlužovala, neboť znalec potřeboval k průzkumu skoro celou sezonu a následný čas k vypracování posudku stavu z nadcházející sezony. Vzhledem k tomu, že nebyl zaevidován minulý stav, znalec neměl s čím porovnávat aktuální stav. Žalobce je přesvědčen, že ČIŽP měla ve věci jednat sama a nečekat na závěry znaleckého posudku. ČIŽP nechala populaci jasonů tzv. „projít úzkým hrdlem lahve“ na jaře 2022, neboť v té době samice nemusely mít dostatek vhodného

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

prostředí pro kladení vajíček na dymnivkách na osluněných místech. Dle žalobce měla ČIŽP jednat a předejít tak situaci, že samice nebudou mít kam naklást vajíčka, a to tím, že zajistí výsadbu spojenou s výsevem dvou druhů dymnivek v pozdním jaře 2022.

5. V další námitce se žalobce vyjadřoval k absentující úvaze o početnosti populací jasonů na severní Moravě, popř. celé Moravě. V Čechách se jasoni již nevyskytují. Lze je ještě najít v obci Dolní Morava a na hraničním katastru Pardubického kraje, ale i tam jejich populace ubývá. Dle ČIŽP a žalovaného by muselo dojít k celorepublikově významné škodě či téměř absolutnímu vymizení druhu z plochy České republiky, aby se jednalo o ekologickou újmu. Dle mínění žalobce bylo cílem zákona č. 123/2008 Sb. chránit evropsky významné druhy a jejich biotopy. ČIŽP ani žalovaný nijak nepodložili svá prohlášení o tom, že jasoni mají dost potravy a není proto potřeba provádět výsadbu dymnivek doplněnou výsevem. Žalobce dále namítá, že takový zákon by nemusel ani existovat, pokud se mělo přistoupit na argumentaci ČIŽP a žalovaného, neboť by to znamenalo, že i malá populace nějakou činností nezasazená by znemožňovala aplikaci zákona ve zbytku republiky. ČIŽP i žalovaný mluví o nespecifikované populaci jasonů na Moravě, ale nemají pro svá tvrzení žádné podklady. Není tedy jasné, zda tato populace ještě existuje, příp. jak je velká. Dále argumentuje, že pokud se ČIŽP a žalovaný chtěly odvolávat s činností ve Velkém Vrbně na nezasazenou populaci jasonů dymnivkových na Pálavě, bylo nutné alespoň vědět aktuální stav druhu, jeho početnost a perspektivu, aby bylo možné zhodnotit, zda zásah ve Velkém Vrbně byl či nebyl významný z celorepublikového nebo celoevropského hlediska. To však ve spise není nijak rozvedeno. Nakonec žalobce dodal, že již 11. 5. 2021 navrhoval provést mapování výskytu dymnivek a také o přizvání k případné kontrole. Nic z toho se však nestalo.
6. Třetí námitkou žalobce poukazoval na odborně nedostatečný oblastní inspektorát ČIŽP v Olomouci. Žalobce je toho názoru, že ČIŽP by se měla zabývat vzhledem ke své zákonné povinnosti všemi vlivy na zákony chráněné zájmy. Tuto kapacitu ČIŽP v Olomouci nemá. Na konci roku 2023 došlo ke změně zákona o České inspekci životního prostředí. Nově došlo k přesunu některých kompetencí z ČIŽP a byla vytvořena nová povinnost oznamovatelů předem posoudit, zda činnost vykonávala fyzická osoba nepodnikající anebo podnikatel či firma. Žalobce dále dodává, že tímto krokem si úřady mohou přehazovat podněty mezi sebou a ve výsledku nemusí nést žádný úřad zodpovědnost za špatné prošetření podnětu. Žalobce na toto riziko již předem upozorňoval. Poté dodal, že „*mezi 14. dubnem a 9. květnem došlo kvůli tomu ke zničení důkazního materiálu a biotopu jasoně dymnivkového včetně...*“. Žalobce byl krácen na svých právech, když nebyly na jeho návrh zajištěny důkazy k doplnění.
7. Ve čtvrté námitce žalobce poukazuje na přírodní stanoviště 6510 (biotop T1.1 Mezofilní ovsíkové louky) a 6230 (biotop T2.3 Podhorské a horské smilkové trávníky) a s tím spojený znalecký posudek č. 548/2022 ze dne 15. 8. 2022. Ve znaleckém posudku bylo uvedeno, že některé plochy těchto stanovišť zůstaly v okolí stavby. Jejich kvantifikace ale nebyla dostatečně doložena. Žalobce je toho názoru, že na místě neprobíhal aktuální výzkum v terénu, který by vyžadoval pečlivou práci botanika. Žalobcovy nashromážděné důkazy jsou přesnější. Žalobce je přesvědčen, že znalec do svého znaleckého posudku nezpracoval informaci o nelegální pokládce zasněžovacího systému a množství kabelových chrániček přes tento biotop. Znalec ani nezakreslil zbylý biotop 6510 mimo staveniště a vyhnul se tak vynechání plochy zničené jinou činností. Biotop 6510 byl zasažen činností pokládky nelegálního zasněžovacího systému, a to zásahem do míst s výskytem dymnivek bobovitých a květnaté louky, které jsou potravou dospělců jasonů dymnivkových, pokud je v blízkosti

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

místo líhnutí, páření a odpočinku. Dle žalobce znalec tyto vlivy nezohlednil v posudku, ale ani ČIŽP či žalovaný ve své vlastní úvaze na základě jimi zajištěných důkazů. Žalobce následně shrnul, že *kumulace vlivů více činností ve Velkém Vrbnu nebyla zohledněna a podklady jsou nepřezkoumatelné. Posudek znalce bylo sledovat zadání ale v některých ohledech se spíše zaměřil na plochu skutečného staveniště a ačkoliv okolí třeba i nějak popisoval, skutečný rozsah zjištění a úvah z okolních ploch mimo skutečné staveniště nebyl jasně a přesvědčivě formulován. Nadto žalobce disponuje důkazy, které absenci zjištění ve spisu, resp. spisech, dokládají. Procesní nedostatky ve správním řízení správní orgány ČIŽP nezhojily ani dodatečně poté, co již žalovaný jedenkrát věc vrátil k novému došetření.*

8. Pátá námitka se týkala výskytu a biotopu střevlíka hrboлатého (*Carabus variolosus*). Žalobce argumentoval, že znalec v posudku konstatoval, že nálezy druhu nejsou uváděny v NDOP a blízkém okolí, ale dle žalobcových nálezů to je naopak. Znalec musel provádět svůj výzkum patrně s negativním výsledkem nebo ho neprováděl vůbec, neboť se podařilo najít několik jedinců v blízkosti přítoku nad nádrží, a i znalec označil jeden nález za věrohodný. I když by byl samotný průzkum omezený, ČIŽP i žalovaný mohly v průzkumu pokračovat. Žalobce dále vysvětloval, proč nemohly být nějaké nálezy vloženy do databáze, a to s odkazem na průzkum prováděný v noci, neboť ve dne byli v místě hlídači a odháněli všechny osoby. Nakonec žalobce namítá, že *otázku vlivů stavby evropsky chráněné biotopy znalec zredukoval jen na druhy vodní, ovlivnitelné po proudu. Z nějakého důvodu vůbec neuvažoval pojezdy mechanizace v okolí, odvodnění okolních ploch, vlivy rušení hlukem (pneumatické sbíječky na bagrech/jeřábech lámající bez povolení skálu), otrěsy a zvýšenou prašnost.*
9. V šesté námitce žalobce namítal znečišťování vodního prostředí zákalem a jedovatými látkami bez řádného zajištění důkazů. Žalobce namítal, že docházelo k poškozování vodního hospodářství zakalením vody v bezejmenném potoce, což odhalily analýzy objednané a zaplacené členem žalobce. Ve spise nebyla žádná informace o tom, že by se ČIŽP zabývala porušením vodního zákona, přitom konkrétně analýzy odhalily nadlimitní koncentraci niklu v nerozpustné frakci. Dále se žalobce podivuje nad tím, že zakalení vody nehlásila ani místní služebna Policie ČR, když byla zapojena do monitoringu znečištění vody. Natož sám ředitel ČIŽP Olomouc odmítl jít znovu na staveniště MVN Velké Vrbno a zdokumentovat znečištění vody, tím došlo nejen k absenci důkazů ze strany ČIŽP, ale chyběl i důkaz chemickým rozбором vody.
10. Nakonec žalobce shrnuje: Správní orgán se měl v rámci zásady volného hodnocení důkazů zaobírat rozporem mezi podklady předloženými v rámci oznámení záměru a podklady, které tvrdily něco jiného. Žalovaný měl žalobce vyzvat k doplnění odůvodnění a poskytnout mu přiměřenou lhůtu. Řízení tak bylo zatíženo podstatnou vadou, která měla za následek nezákonné rozhodnutí ve věci. Dle žalobce správní orgány nepostupovaly v souladu s § 3 správního řádu a nebyl hájen veřejný zájem na ochraně přírody a krajiny. Vzhledem k tomu, že dle žalobce ČIŽP neměla dostatečné množství podkladů, nedošlo tak k rozptýlení pochybností o tom, že záměr nemůže mít významný vliv na životní prostředí. Dle žalobce jsou rozhodnutí ČIŽP i žalovaného nezákonná, neboť jimi byl zkrácen na procesních právech i na právu na příznivé životní prostředí, a to z důvodů, že *rozhodnutí žalovaného je v rozporu s právem na příznivé životní prostředí žalobce, protože bylo ukončeno správní řízení bez zohlednění dalších řízení vedených v téže oblasti (kumulace vlivů) a bez řádného zajištění důkazů, aniž by pro to byly splněny zákonné podmínky, neproběhlo tak úplné posouzení vlivů realizovaných staveb a dodnes není jasné, kde vůbec biotop dle žalovaného potažmo ČIŽP vůbec je, kde byl před zahájením prací a totéž lze konstatovat i ve smyslu dalších evropsky chráněných*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

druhů (nejen jasoně dymnivkový ale i střevlík hrboletý, chrástal polní, strnad luční a další uváděné žalobcem) a přírodních stanovišť dle katalogu biotopů.

11. Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že trvá na zákonnosti a věcné správnosti žalobou napadeného rozhodnutí, stejně tak prvoinstančního rozhodnutí ČIŽP. Dále plně odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí a na odůvodnění prvoinstančního rozhodnutí ČIŽP.
12. Žalobní tvrzení jsou totožná s důvody, které žalobce uváděl v odvolání, žalovaný tedy jen doplňuje odůvodnění napadeného rozhodnutí a odůvodnění prvoinstančního rozhodnutí ČIŽP.
13. Žalovaný uvádí, že žalobce ve své žádosti nedoložil žádné podklady k prokázání vazby zmíněných druhů na dotčené pozemky.
14. Vypracování znaleckého posudku bylo zadáno pro zjištění stavu, o němž nejsou důvodné pochybnosti v souladu s § 3 správního řádu, neboť ČIŽP nedisponovala tak odbornými znalostmi pro vyhodnocení dopadu realizace předmětné stavby na chráněné druhy nebo stanoviště. Žalovaný dále konstatoval, že dle znaleckého posudku v době zahájení prací a v průběhu se na předmětném území vyskytoval chráněný druh jasoně dymnivkový, ale v současnosti se na předmětném území nevyskytuje. Před zahájením stavby a v jejím průběhu se na předmětném území vyskytovalo pouze přírodní stanoviště 6510 (biotop T1.1 Mezofilní ovsíkové louky), v současnosti se ale na předmětném území nevyskytuje. Dle znaleckého posudku realizací stavby byl zjištěn pokles jasoně dymnivkového z pohledu regionálního, nadregionálního a celoevropského shledán jako málo významný. Současně i zmenšení stanoviště 6510 vlivem realizace stavby může mít mírně negativní vliv z pohledu rozlohy, fragmentace, kvality a reprezentativnosti předmětného území, ale na vyšších úrovních bude vliv jako málo významný.
15. Žalovaný shledal vypracovaný znalecký posudek jako dostačující, neboť byl zpracován znalcem v oboru životního prostředí včetně přírody a krajiny. Znalec (Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky) dle žalovaného disponoval dostatečnými znalostmi pro zpracování znaleckého posudku. Pokud žalobce nesouhlasil se závěry znaleckého posudku, mohl předložit oponentní znalecký posudek nebo odborné vyjádření, což však neučinil.
16. Dále žalovaný uvedl, že na základě provedeného hodnocení nebylo shledáno, že by realizace stavby měla nepříznivý dopad na dosahování a udržování příznivého stavu ochrany jasoně dymnivkového a stanoviště 6510.
17. Ohledně znečištění vodního prostředí žalovaný dodal, že z obsahu rozhodnutí ČIŽP a s odkazem na znalecký posudek vyplynulo, že zjištěný zákal vody neovlivnil chráněné druhy či stanoviště.
18. Ohledně námitky žalobce nevypořádání se žalovaným s podklady rozpornými s podklady předloženými v rámci oznámení záměru žalovaný konstatoval, že v rámci odvolání žalobce nenavrhoval žádné konkrétní návrhy na doplnění dokazování ve věci.
19. Žalovaný navrhl, aby soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.
20. Soud nařídil ve věci jednání na den 23. 7. 2025, při kterém účastníci setrvali na svých stanoviscích.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

III. Posouzení žaloby

21. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, po vyčerpání řádných opravných prostředků a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, v rozsahu žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 1 a 2 soudního řádu správního), přitom vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. Jiné vady, k nimž by byl povinen přihlídnout z moci úřední, soud neshledal.

22. Žaloba je důvodná.

23. Dle § 7 odst. 1 a 4 věta druhá zákona č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě (dále jen „zákon“), *v případě vzniku nebo zjištění ekologické újmy je provozovatel povinen neprodleně provést veškerá proveditelná nápravná opatření k okamžité kontrole, omezení, odstranění nebo jinému zvládnutí znečišťujících látek nebo jiných škodlivých faktorů, jejichž cílem je omezit ekologickou újmu a nepříznivé účinky na lidské zdraví nebo předejít dalšímu rozšiřování ekologické újmy, nepříznivým účinkům na lidské zdraví nebo dalšímu zhoršení funkcí přírodních zdrojů. Příslušný orgán může v řízení uložit provozovateli rozhodnutím provedení nápravných opatření, stanovit jejich podmínky a určit lhůtu k jejich provedení.*

24. Dle § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě,

Pro účely tohoto zákona se rozumí

*a) ekologickou újmou **nepříznivá měřitelná změna** přírodního zdroje nebo měřitelné zhoršení jeho funkcí, která se může projevit přímo nebo nepřímo; jedná se o změnu na*

*1. **chráněných druhích volně žijících živočichů** či planě rostoucích rostlin nebo **přírodních stanovištích**, která má závažné nepříznivé účinky na dosahování nebo udržování příznivého stavu ochrany takových druhů nebo stanovišť, s výjimkou nepříznivých účinků vyplývajících z jednání provozovatele, k němuž byl oprávněn podle § 5b, 45i a 56 zákona o ochraně přírody a krajiny4); kritéria pro posouzení významu účinků na dosahování nebo udržení příznivého stavu ochrany chráněných druhů a přírodních stanovišť jsou stanovena v příloze č. 3 k tomuto zákonu,....*

b) chráněnými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

1. druhy ptáků, pro které se vymezují ptačí oblasti podle § 45e zákona o ochraně přírody a krajiny4),7),

2. druhy v zájmu Evropských společenství stanovené podle § 3 odst. 1 písm. n) zákona o ochraně přírody a krajiny4),8),

3. anebo druhy, které Ministerstvo životního prostředí (dále jen „ministerstvo“) stanoví vyhláškou,
c) přírodními stanovišti

1. přírodní stanoviště v zájmu Evropských společenství stanovené podle § 3 odst. 1 písm. m) zákona o ochraně přírody a krajiny4),9)

2. území, jež je biotopem pro druhy ptáků, pro které se vymezují ptačí oblasti podle § 45e zákona o ochraně přírody a krajiny4),7),

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

3. území, jež je biotopem pro druhy v zájmu Evropských společenství stanovené podle § 3 odst. 1 písm. n) zákona o ochraně přírody a krajiny^{4),8)},

4. místa rozmnožování nebo odpočinku druhů vyžadujících přísnou ochranu¹⁰⁾,

d) stavem ochrany chráněného druhu volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin souhrn vlivů na daný druh, které mohou ovlivnit jeho dlouhodobé rozšíření a hojnost jeho populací v závislosti na konkrétním případě v rámci území České republiky nebo v jeho přirozeném areálu,

e) stavem ochrany přírodního stanoviště souhrn vlivů na přírodní stanoviště a jeho typické druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin, které mohou ovlivnit jeho dlouhodobé přirozené rozšíření, strukturu a funkce i dlouhodobé přežití jeho typických druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v závislosti na konkrétním případě v rámci území České republiky nebo v jeho přirozeném rozsahu,

25. Dle Přílohy 3 – Kritéria pro posouzení významu účinků na dosahování nebo udržování příznivého stavu chráněných druhů a přírodních stanovišť zákona č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě,

1. Význam jakékoliv ekologické újmy, která má nepříznivé účinky na dosahování nebo udržování příznivého stavu ochrany přírodních stanovišť nebo chráněných druhů, musí být posuzován z hlediska stavu jejich ochrany s ohledem na základní stav v době vzniku ekologické újmy a s přihlédnutím k jejich funkcím spočívajícím v poskytování jimi vytvářených výhodných možností, a k schopnosti jejich přirozené obnovy. Výrazně nepříznivé změny základního stavu se určují podle **měřitelných údajů**, jako jsou zejména:

a) počet jedinců chráněného druhu, jejich hustota nebo oblast jejich výskytu,

b) úloha konkrétních jedinců nebo poškozené oblasti ve vztahu k ochraně chráněného druhu nebo přírodního stanoviště, vzácnost chráněného druhu nebo přírodního stanoviště (posuzováno na místní, regionální nebo vyšší úrovni včetně úrovně Evropských společenství),

c) rozmnožovací schopnost chráněného druhu (podle dynamiky specifické pro daný druh nebo danou populaci), jeho životaschopnost nebo schopnost přirozené obnovy přírodního stanoviště (podle dynamiky specifické pro jeho charakteristické chráněné druhy nebo jejich populace),

d) schopnost chráněného druhu nebo přírodního stanoviště poté, co došlo k újmě, zotavit se v krátké době bez jakéhokoli zásahu, s výjimkou opatření na zvýšenou ochranu, a to pouze v důsledku jeho vlastní dynamiky, do stavu, který je možné považovat za rovnocenný nebo za lepší než byl základní stav.

26. Dle přílohy č. 1 kritéria uvedená v § 2 odst. 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES ze dne 21. 4. 2001 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí

Význam jakýchkoli škod, které mají nepříznivé účinky na dosahování nebo zachovávání příznivého stavu ochrany přírodních stanovišť nebo druhů, musí být posuzován z hlediska stavu ochrany v době, kdy došlo ke škodám, z hlediska funkce spočívající v poskytování rekreačních možností, které vytvářejí, a z hlediska jejich schopnosti přirozené regenerace. **Výrazně nepříznivé změny výchozích podmínek by měly být určeny pomocí měřitelných údajů, jako jsou:**

— počet jedinců, jejich hustota nebo oblast, kterou pokrývají,

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

— *role konkrétních jedinců nebo poškozené oblasti ve vztahu k ochraně druhů nebo přírodního stanoviště, vzácnost druhu nebo přírodního stanoviště (posuzováno na místní, regionální a vyšší úrovni včetně úrovně Společenství),*

— *rozmnožovací schopnost druhu (podle dynamiky specifické pro daný druh nebo danou populaci), jeho životaschopnost nebo schopnost stanoviště přirozeně se regenerovat (podle dynamiky specifické pro jeho charakteristické druhy nebo jejich populace),*

— *schopnost druhu nebo stanoviště se poté, co došlo ke škodám, v krátké době bez jakéhokoli zásahu (s výjimkou opatření na zvýšenou ochranu) zotavit do podmínek, které vedou, výhradně na bázi dynamiky daného druhu nebo stanoviště, k podmínkám považovaným za ekvivalentní výchozím podmínkám nebo za lepší než výchozí podmínky.*

27. Dle § 3 z. č. 500/2004 Sb., správní řád, *nevyplyvá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.*
28. Soud se nejprve zabýval první a druhou žalobní námitkou. Žalobce zde namítal, že ČIŽP neprováděla či se ani nesnažila zmapovat výskyt dymnivek ve Velkém Vrbnu, a to i za situace, kdy dostávala k tomu podněty již od roku 2019. Následně zahájila řízení až v květnu 2021 a ustanovila znalce na podzim 2021 ke zpracování znaleckého posudku ve věci případného vzniku ekologické újmy vlivem stavby malé vodní nádrže v katastrálním území Velké Vrbno, který si na zpracování znaleckého posudku vyžádal necelou jednu sezónu v roce 2022. V druhé námitce pak žalobce namítal nedostatečnou úvahu o početnosti jasonů na severní Moravě, popř. celé Moravě., neboť dle žalobce nedošlo ke zdokumentování počtu jasonů v určitých lokalitách.
29. Soud po seznámení se se správním spisem došel k závěru, že ve zjištěních ČIŽP chybí ucelené údaje o počtech jasonů dymnivkových a rozsahu jeho biotopu v předmětné lokalitě v době před tvrzeným vznikem ekologické újmy. ČIŽP při rozhodování vycházela pouze ze zjištění znalce ve znaleckém posudku 15. 8. 2022 a na základě tohoto znaleckého posudku poté také rozhodla. Znalec při zpracovávání znaleckého posudku vycházel z vlastních šetření za období od 3. 12. 2021 do 22. 6. 2022 a také z nálezů uložených v Nálezové databázi ochrany přírody (dále jen „NDOP“).
30. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobce ve svém podání ze dne 29. 10. 2021 s názvem „Návrh do řízení o odstranění ekologické újmy ve Velkém Vrbně vedeného dle zák. č. 167/2008 Sb.“ rekapituloval nálezy jasoně dymnivkového v lokalitě probíhající stavby, případně v okolí probíhající stavby za roky 2012 až 2021. ČIŽP však ve svém rozhodnutí tyto nálezy nebrala v úvahu.
31. Soud dále ze správního spisu zjistil, že žalobce svým podáním ze dne 10. 10. 2023 s názvem „Návrh na doplnění důkazů do spisu EkÚ Velké Vrbno“ a následně svým podáním ze dne 12. 10. 2023 s názvem „Návrh 2 na doplnění důkazů do spisu EkÚ MVN Velké Vrbno“ navrhoval důkazy prokazujících mimo jiné stavy populace jasoně dymnivkového před a po zahájení stavby malé vodní nádrže na předmětném území. ČIŽP tyto navrhované důkazy neprovedla s odůvodněním, že není potřeba žalobcem navržené důkazy provádět, neboť nejsou pro posouzení naplnění znaků ekologické újmy relevantní. Dále ČIŽP v odůvodnění uvedla „ČIŽP je toho názoru, že v řízení o uložení opatření týkající se způsobení domnělé ekologické újmy nebyl předmětem řízení fakt, zda se v daném území jedinci jasoně dymnivkového a jeho biotopu, tedy dymnivek, nacházeli, ale zda pokles v daném území by mohl být způsobitý

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

naplnit znaky ekologické újmy.“ Žalovaný pak k tomu v napadeném rozhodnutí uvedl, „...kdy bylo v průběhu řízení na základě porízených podkladů zjevné, že v daném případě nebyla způsobena ekologická újma ve smyslu ZEÚ, nezbyvalo inspekci než žádost spolku zamítnout, přičemž další úkony v řízení by byly v rozporu se zásadou procesní ekonomie správního řízení. Vzhledem k uvedenému by bylo nedůvodné provést žadatelem navržený důkaz svědeckou výpovědí spolkem uvedených osob, či provedení dalších spolkem navržených důkazů.“

32. Soud má za to, že k tomu, aby bylo možné posoudit vznik ekologické újmy, je právě nutné porovnat stav v době zásahu do přírodního prostředí se stavem předchozím. K tomu soud poukazuje na důvodovou zprávu k zákonu č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a její nápravě, k § 2 ad a), kde je řečeno, že újma musí být měřitelná a konkrétní. V souvislosti s tím soud poukazuje na Kritéria pro posouzení významu účinků na dosahování nebo udržování příznivého stavu chráněných druhů a přírodních stanovišť zákona č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě, kde je uvedeno, že nepříznivé změny se určují podle měřitelných údajů, jako je mimo jiné počet jedinců chráněného druhu, jejich hustota a oblast jejich výskytu.
33. Navíc soud dodává, že sama ČIŽP v protokolu o kontrole ze dne 18. 11. 2021 uvedla, že *„Stavbou MVN Velké Vrbno – etapa I. došlo k zásahu do biotopu a přirozeného vývoje kriticky ohroženého motýla jasoně dymnivkového bez výjimky ze zákazů u zvláště chráněných druhů podle ust. § 56 zákona o ochraně přírody. Biotop jasoně dymnivkového byl stavbou přehradu značně narušen, část biocentra - roztroušené javory podél potoka s výskytem dymnivky bobovitě- byla z větší části strhnuta a zasypána sutí a zeminou. Zanikla nektaronosná louka, která navazovala na biocentrum jasoně. AOPK ve svém stanovisku č. j. 02276/OM/21 uvádí, že část populace na jedné ze dvou lokalit výskytu jasoně zanikla v souvislosti se současně realizovanou stavbou MVN.“*
34. Soud shledal, že první dvě námitky jsou důvodné, neboť dle § 3 správního řádu nebyl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
35. Žalobce ve svých důkazních návrzích ze dne 10. 10. 2023 navrhoval řadu svědeckých výpovědí a ustanovení znalce RNDr. B., který se měl vyjádřit právě ke svým dřívějším nálezům ve vztahu k rozsahu biotopu jasoně dymnivkového.
36. Znalec pak dochází k závěru, že v celé lokalitě došlo k poklesu pouze o 23,8% počtu jedinců, ačkoliv na lokalitě stavby je pokles jedinců jasoně o 100%. Závěry žalovaného, že *v daném případě nelze v souvislosti s provedenými zásahy shledat výrazně nepříznivé změny základního stavu druhu v době realizace stavby, a tedy ani existenci závažných nepříznivých účinků na dosahování nebo udržování příznivého stavu ochrany druhu, tak působí zcela nepřesvědčivě. A to i s ohledem na závěry znalce, že se na stavbě v době zahájení a v jejím průběhu vyskytoval chráněný druh volně žijícího živočicha uvedený ve Směrnici 92/43 Parnassius mnemosyne (Lepidoptera), jasoně dymnivkový, který se zde v současnosti nevyskytuje. Výskyt druhu v době zahájení stavby a v jejím průběhu dokládají 4 karty nálezů druhu v NDOP od různých autorů od roku 2019 až do roku 2021. Znalecký posudek pak neuvádí, s jakými počty pracoval.*
37. Soud má za to, že na věc nelze aplikovat ust. § 51 odst. 3 správního řádu, který stanoví, že *je-li v souladu s požadavky § 3 zjištěna skutečnost, která znemožňuje žádosti vyhovět, neprovádí správní orgán další dokazování a žádost zamítne.*
38. V tomto případě nebyla jednoznačně zjištěna skutečnost, která by podmiňovala vyhovění žádosti, jako je např. nesoulad s územním plánem v řízení o vydání územního rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

39. V tomto případě právě navrhované důkazy měly osvětlit situaci, zda se jedná o ekologickou újmu či nikoliv. Bylo nutné je tedy provést a vyhodnotit, nikoliv apriori zamítnout jako nadbytečné.
40. Závěr prvostupňového orgánu ČIŽP, uvedený v jeho rozhodnutí ze dne 15. 4. 2024, tedy že „žadatelem navržené důkazy, dle odůvodnění některých důkazních návrhů, vychází zejména z potřeby doložení původního stavu dané lokality, o počtu jedinců jasoně dymnivkového a lokalit dymnivkek“, není pro posouzení naplnění znaků ekologické újmy relevantní, a to s ohledem na znalecký posudek, který provedl analýzu nálezů uložených v Nálezové databázi ochrany přírody k datu 23. 7. 2022 a k místním šetřením v roce 2021 a 2022, proto nemůže obstát a zcela jistě nenaplnuje imperativ ust. § 3 správního řádu.
41. K § 3 správního řádu soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 1 As 97/2011-52, dle kterého: „Správní orgány mají v řízení o přestupcích povinnost postupovat tak, aby zjistily stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti (§ 3 správního řádu z roku 2004). Přitom platí, že důkaz svědectvím policistů má sice obecně vysokou vypovídací hodnotu, jeho existence však neznamená, že by správní orgány měly zcela rezignovat na shromažďování jakýchkoliv dalších důkazů, jejichž provedení se s ohledem na konkrétní okolnosti dané věci jeví být vhodné a které si mohou při vynaložení přiměřeného úsilí obstarat.“ Ve vztahu k tomuto rozhodnutí soud dodává, že znalecký posudek sice může mít vysokou vypovídací hodnotu, jak ČIŽP tak žalovaný se však měli zabývat navrhovanými důkazy ze strany žalobce, neboť tyto důkazy mohly doplnit údaje pro posouzení vzniku ekologické újmy.
42. Soud neprovedl žalobcem navrhované důkazy svědeckými výpověďmi, jelikož by nahrazoval činnost správního orgánu. Ten případně žalobce vyzve k doplnění tvrzení, která mají být navrhovanými důkazy prokazovány, a k označení konkrétních listin, které žalobce navrhuje provést k důkazu.
43. Ohledně třetí námitky, tedy tvrzenému odborně nedostatečnému oblastnímu inspektorátu ČIŽP v Olomouci, má soud za to, že námitka je nedůvodná.
44. Dle § 56 správního řádu pokud úřední osoby nemají dostatečné znalosti k posouzení rozhodných skutečností, lze ustanovit znalce pro vypracování znaleckého posudku ve věci. K odbornosti pracovníků ČIŽP v Olomouci se soud nemůže vyjádřit, neboť ani žalobce neuvádí konkrétní skutečnosti u konkrétních úředních osob, proč je považuje za odborně nedostatečné.
45. Soud se dále zabýval čtvrtou námitkou ohledně nesrovnalostí se skutečně zasaženou oblastí přírodního stanoviště 6510 (biotop T1.1 Mezofilní ovsíkové louky) a 6230 (biotop T2.3 Podhorské a horské smilkové trávníky). Námitka je důvodná.
46. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvádí, že „...stav věci byl v daném případě zjištěn pouze v souvislosti s konkrétním zásahem realizací předmětné stavby, přičemž spolkem navrhované rozšíření o další hodnocení zásahů v okolí stavby by bylo nad rámec předmětu řízení“. Znalec však ve znaleckém posudku pracuje s pojmem „Předmětné území“, což představuje okolí obce Velké Vrbno včetně stavby a lyžařského areálu z jihu vymezené lomem Konstantin a chatou Olšanka a ze severu stanicí horské služby České republiky a vyjadřuje se k tomuto „Předmětnému území“ z hlediska vlivu realizace stavby na toto území a výskytu jasoně dymnivkového a jeho biotopu (stanoviště 6510). Jak ČIŽP ve svém rozhodnutí, tak i žalovaný v napadeném rozhodnutí však vycházeli ze závěrů znalce ve znaleckém posudku,

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

kteřý posuzoval splnění podmínek vzniku ekologické újmy ve vztahu k výskytu chráněných druhů a přírodních stanovišť na stavbě a v okolí stavby.

47. Žalobce tvrdí a dokládá, že skutečná plocha stanoviště je jiná než ta ve znaleckém posudku. Pokud se ČIŽP ani žalovaný tímto tvrzením nezabývali, jedná se o stejnou situaci jako u první a druhé námitky, neboť dle § 3 správního řádu nebyl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Námitka je tedy důvodná.
48. Žalovaný a ČIŽP se budou touto otázkou znovu zabývat, vypořádají důkazní návrhy žalobce a v závěru pečlivě zdůvodní, proč celkové zničení a nemožnost obnovy stanoviště 6510 (viz bod 5) a bod 8. na str. 6 a bod 11 na str. 8), jak vyplývá ze znaleckého posudku, nepředstavuje ekologickou újmu.
49. Posouzení námitky páté a šesté soud spojil, neboť námitka týkající se výskytu chráněného druhu střevlík vrásčitý souvisí s námitkou týkající se znečištění vodního prostředí zákalem a jedovatými látkami bez řádného zajištění důkazů. Námitka je důvodná.
50. Pokud žalobce tvrdil možné znečišťování vodního prostředí zákalem a jedovatými látkami v místě pod stavbou, které dokládal rozbořem vody, měla ČIŽP ve věci jednat a nechat zpracovat vlastní rozbor vody. Současně žalobce tvrdil, že tím byl zničen i biotop i s jedinci střevlíka vrásčitého, který se vyskytuje ve Velkém Vrbně, a původní podmáčené stanoviště na dně údolíčka se sítinou a jiné rozlivové zóny potoka, které mu vyhovují.
51. Dle znaleckého posudku v odpovědi na otázku č. 2 znalec konstatoval, že vliv splachu zeminy na chráněné druhy a stanoviště v nižších úsecích toku se nepodařilo prokázat. Současně ani nebyl prokázán výskyt, a tedy i vliv splachu zeminy ze stavby na chráněný druh střevlík vrásčitý.
52. Dle soudu je však takové zjištění nedostatečné. Pokud žalobce navrhoval důkazy prokazující výskyt střevlíka vrásčitého v uvedené lokalitě a dále rozbořby vody prokazující znečištění vodního prostředí, měla se tím ČIŽP zabývat. Ve svém rozhodnutí se s tímto návrhem ani nevypořádala.
53. Dle soudu tedy nebyl tedy zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, jak vyžaduje ust. § 3 správního řádu.
54. K námitce, že stavba malé vodní nádrže měla podléhat posuzování vlivů na životní prostředí dle z. č. 100/2001 Sb., o posouzení vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, soud konstatuje, že k tomu se nemůže vyjádřit, neboť samotná stavba nebyla předmětem řízení u správního orgánu a měla být řešena v řízení stavebním, resp. v řízení o umístění stavby.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

55. S ohledem na vše shora uvedené dospěl soud k závěru, že jak rozhodnutí orgánu prvního stupně, tak rozhodnutí žalovaného nebylo vydáno v souladu se zákonem a shora uvedené uplatněné žalobní námitky jsou důvodné. Soudu tedy nezbylo, než obě rozhodnutí zrušit podle § 78 odst. 3 s. ř. s.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

56. V dalším řízení bude na správním orgánu, aby zjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Zejména se vypořádá s důkazními návrhy žalobce, které buď provede nebo uvede důvod, proč je považuje za nadbytečné.
57. Výrok o nákladech řízení má oporu v § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobci, který měl v řízení plný úspěch, náleží náhrada nákladů ve výši 3 000 Kč, představující částku uhrazenou na soudním poplatku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 23. červenec 2025

JUDr. Slavomír Novák v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.